

Επετειακή Εκδήλωση Μνήμης και Ευθύνης για τα 100 χρόνια από την Μικρασιατική Καταστροφή

Στην εκδήλωση συμμετείχαν εκπρόσωποι: του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος, Αιδεσιμότατος Πρωτοπρεσβύτερος πατέρας Ηλίας Δροσινός, Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ναού Ζωοδόχου Πηγής οδού Ακαδημίας, του Αρχηγού της Μείζονος Αντιπολίτευσης, βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτικής Συμμαχίας, κ. Γεώργιος Τσίπρας, και του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ-Κινήματος Αλλαγής, βουλευτής Νοτίου Τομέα Αθηνών κα Τόνια Αντωνίου, της ΝΔ, βουλευτής Α' Πειραιώς, κ. Ιωάννη Μελά, του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ και του Αρχηγού ΓΕΣ, Στρατηγός Δημήτριος Χούπης, Διοικητής ΑΣΔΕΝ, του Δημάρχου Αθηναίων, Αντιδήμαρχος Κλιματικής Αλλαγής και Πρασίνου, κ. Χρήστος Τεντόμας, του Αρχηγού ΓΕΑ, Αντιπτέραρχος (Ι) κ. Κωνσταντίνος Καραμεσίνης, Διοικητής Σχολής Ικάρων, Στρατηγός Γεώργιος Ραχμανίδης, Πρόεδρος Ελληνικής Επιτροπής Στρατιωτικής Ιστορίας (ΕΕΣΙ), του Αρχηγού ΓΕΝ και του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, Επίτιμοι Αρχηγοί, εκπρόσωποι Συνδέσμων, Συλλόγων και Ινστιτούτων, Ακόλουθοι Άμυνας φίλια προσκείμενων χωρών, εκπρόσωποι, Ίκαροι και δόκιμοι της Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών Αεροπορίας και πλήθος κόσμου.

Την εκδήλωση χαιρέτησαν ο Πρόεδρος της Α.ΑΚ.Ε., Αντιπτέραρχος (Ι) εα **Στυλιανός Αλεξόπουλος**, ο οποίος κήρυξε και την έναρξη της εκδήλωσης.

Την εκδήλωση συντόνισε ο Γενικός Γραμματέας του ΔΣ της Α.ΑΚ.Ε., Αντιπτέραρχος (Ι) εα **Θωμάς Χατζηαθανασίου**, Επίτιμος Διοικητής ΔΑΕ, ο οποίος συνόδευσε τους παριστάμενους στο οδοιπορικό της εκδήλωσης.

Κατά την Εκδήλωση έλαβαν χώρα κατά σειρά οι ακόλουθες επιμέρους θεματικές ενότητες:

α. **Ομιλία** με τίτλο «*Η Συμμετοχή της Ελληνικής Αεροπορίας στην Μικρασιατική Εκστρατεία*», με ομιλήτρια την Επισμηναγό (ΑΕΕΚ) Ευαγγελία Τσουμάκη, Τμηματάρχη Ιστορίας της Διεύθυνσης Ιστορίας του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας.

Μέσω της ομιλίας ξεναγηθήκαμε στο οδοιπορικό της Ελληνικής Αεροπορίας κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Εκστρατείας, όπου έγινε εντατική χρήση του αεροπορικού όπλου, τις επιχειρήσεις της Αεροπορίας μας, τη δράση της σε συνεργασία με τον Στρατό, που αποτέλεσε τα μάτια του Γενικού Στρατηγείου, εξασφαλίζοντας με τις υποτυπώδεις δυνατότητές της την εικόνα του πεδίου της μάχης, κατάφερε την καταστροφή σημαντικότερων στόχων, ενώ κατά την υποχώρηση της Στρατιάς διέσωσε, με την απ' αέρος συνδρομή της, χιλιάδες Στρατιώτες από βέβαιο θάνατο. Μέσω της ομιλίας θαυμάσαμε την ένδοξη δράση της Ελληνικής Αεροπορίας της εποχής και διαπιστώσαμε το επίπεδό της, της οποίας δεν της έλλειψαν οι επιτυχίες, ενώ γίναμε γνώστες της συνεισφοράς της στις επιχειρήσεις του Ελληνικού Στρατού και της εμπύχωσης του στρατεύματος.

β. **Ομιλία** με τίτλο «*Η διαχρονική Ελληνικότητα της Μικράς Ασίας*», με ομιλητή τον Καθηγητή του ΕΚΠΑ Βασίλειο Γαϊτάνη.

Η ομιλία μας παρείχε την ευκαιρία να ενημερωθούμε για τη διαχρονικότητα της παρουσίας, σχεδόν 3 χιλιετίες, των Ελλήνων στη Μικρά Ασία, η οποία είναι αδιαμφισβήτητη. Στη Μικρά Ασία βρίσκονταν οι ρίζες του εκεί Ελληνισμού που διαχρονικά δραστηριοποιήθηκε στον εκεί χώρο, μεγαλούργησε και άφησε ακόμη και μέχρι σήμερα άσβεστη την ιστορία του, ανεξίτηλο το αποτύπωμά του σε όλους τους τομείς και τεράστιο πλούτο του πολιτισμού του ως παρακαταθήκη στις νεότερες γενιές. Αλλά και στη συνέχεια, παρά τις δύσκολες συνθήκες κάτω από τις οποίες έζησαν οι ελληνικοί πληθυσμοί κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, κατάφεραν να διατηρήσουν τη θρησκευτική και κοινοτική τους ύπαρξη έως τις αρχές του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, ενώ, σύμφωνα με οθωμανικές στατιστικές, οι ελληνικοί πληθυσμοί συνέβαλλαν στην οικονομία της χώρας σε ποσοστό 60%,

από την άποψη τόσο του κεφαλαίου όσο και του εργατικού δυναμικού.

γ. **Ομιλία με τίτλο «Η παρουσία του Ελληνικού Στρατού στη Μικρά Ασία ως δικαίωση και ευθύνη»**, με ομιλητή τον Αν. Καθηγητή του ΕΚΠΑ Ιωάννη Παναγιωτόπουλο.

Ο γείτονάς μας, Ερντογάν, και οι συν αυτώ, ψεύδονται και παραπλανούν, μέσα στον παραλογισμό τους και την αναθεωρητική πολιτική της Τουρκίας, ότι οι πρόγονοί μας επιτέθηκαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία, στη Μικρά Ασία, με επεκτατικές διαθέσεις. **Τεράστιο ψέμα και προπαγάνδα.**

Η επέμβαση του Ελληνικού Στρατού στη Μικρά Ασία προκλήθηκε από τη βαναυσότητα του Νεοτούρκων προς τους προγόνους μας, που ξεκίνησε από την ήττα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1912-12, τη ληφθείσα σχετική απόφαση του 1913, τον βίαιο εκτοπισμό των ελληνικών πληθυσμών της Ανατολικής Θράκης και των δυτικών παραλίων της Μικράς Ασίας το 1913 και το '14, με αποτέλεσμα να πάρουν το δρόμο της προσφυγιάς περίπου

650.000 Έλληνες, τους εκτοπισμούς του 1915 στον δυτικό Πόντο και την εντατικοποίηση των εθνικών εκκαθαρίσεων του 1916. Με αποτέλεσμα στα τέλη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, το 40% του ελληνισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ήταν εκτοπισμένο, ενώ ο θάνατος των θυμάτων πλησίαζε το ένα εκατομμύριο. Μετά την Ανακωχή του Μούδρου (30.10.1918) οι εναπομείναντες ελληνικοί πληθυσμοί συνέχισαν να ζουν βυθισμένοι στην ανασφάλεια, και **γι' αυτόν το λόγο οι δυνάμεις της Αντάντ έδωσαν την άδεια στην ελληνική κυβέρνηση να αποστείλει στρατεύματα στη Σμύρνη**, όπερ και εγένετο τον Μάιο του 1919.

Στην ομιλία αποσαφηνίσθηκε ότι η παρουσία του Ελληνικού Στρατού στη Μικρά Ασία (1919-1922) δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν σύγχρονο με τα γεγονότα, Έλληνα ή Ξένο, πολύ περισσότερο Τούρκο ιστορικό ή πολιτικό! Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η σημερινή Τουρκία είναι προϊόν της Συνθήκης της Λωζάνης (1923) με την οποία και ιδρύθηκε. Άλλωστε, η νέα πολιτική ηγεσία, επιθυμώντας να διακόψει κάθε σχέση με το παρελθόν, εκδίωξε τον Σουλτάνο (11/1922) και κατήργησε το Χαλιφάτο δύο χρόνια αργότερα. Μάλιστα, η γλώσσα που σήμερα ομιλούν μορφοποιήθηκε μόλις το 1928, με την εισαγωγή του σύγχρονου αλφαβήτου. Η συζήτηση για το δικαίωμα της παρουσίας του Ελληνικού Στρατού στη Μικρά Ασία είναι μεταγενέστερη και προέρχεται από τους γνωστούς και στις δύο πλευρές αναθεωρητές. Η αξιολόγηση μιας ιστορικά *επιβεβλημένης* ενέργειας, από το αποτέλεσμά της και όχι από την αφετηρία της, δεν είναι αποδεκτή ιστορική μέθοδος. Ασφαλώς οι αναθεωρητές προκαλούν τη δημόσια συζήτηση σήμερα, που επιτρέπει σε ιστορικούς και πολιτικούς ανυπόληπτους συσχετισμούς. Η απάντηση 100 χρόνια μετά δεν επηρεάζει τα ίδια τα γεγονότα, συνιστά, όμως, αξιολογικό κριτήριο για το μέλλον.

Ως εκ τούτου, η ομιλία δεν άφησε κανένα ίχνος αμφισβήτησης της ιστορίας του Ελληνισμού και των γεγονότων της εποχής και της περιοχής. Είναι προφανές λοιπόν, ότι ο Ελληνισμός της Μικράς Ασίας αντιμετώπιζε το μένος των Νεοτούρκων και ο ελληνικός στρατός ένα σκοπό είχε με την εκστρατεία του στη Μικρά Ασία, να απαλύνει τον πόνο του και να διασώσει και να ελευθερώσει τα εκεί αδέρφια μας.

δ. **Απαγγελία ποιημάτων** του Σμηνάρχου εα **Ηλία Σβάρνα**, ποιητή, μέλους ΔΣ ΑΑΚΕ με τίτλους «**Ξεριζωμός**» και «**Σμύρνη Πατρίδα μου γλυκιά**», από την Υποψήφια Διδάκτορα Μουσικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημιακού Κολλεγίου του Λονδίνου Θεοδώρα Τσίντζου.

Οι απαγγελίες της κυρίας Θεοδώρας Τσίντζου και τα συγκινητικά ποιήματα του κ. Ηλία Σβάρνα, μας ταξίδεψαν στον πόνο, την πίκρα, το αίμα, τη βαναυσότητα, τον ξεριζωμό από τις πατρογονικές εστίες των Ελλήνων από τη Μικρά Ασία, εκεί που διαβίωναν, έχοντας φτιάξει τον απaráμιλλο πολιτισμό τους, κυνηγημένοι από τις φλόγες και το μίσος, απελπισμένες ψυχές, ψάχνοντας λίγη ελπίδα ανθρωπιάς, αγναντεύοντας το καλύτερο αύριο. Παράλληλα, μας ταξίδεψαν σε μονοπάτια αναπόλησης των ευτυχισμένων στιγμών και νοσταλγίας για μία κοινωνία που χάθηκε στις θύμησες της μνήμης και στους χτύπους της καρδιάς μας.

ε. **Παράσταση χορωδίας με ύμνους και μικρασιατικά τραγούδια**, με συνοδεία οργάνων, από τη Βυζαντινή Χορωδία Αθηνών του Πρωτοψάλτη και τη διεύθυνση του Άρχοντος Υμνωδού της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, Γεωργίου Χατζηχρόνογλου.

Η μουσική, οι ύμνοι και τα τραγούδια πάντα συντρόφευαν τον λαό μας στις χαρές και στις λύπες του, στις ένδοξες στιγμές της ιστορίας του, αλλά και στις μεγάλες καταστροφές. Οι ύμνοι και κυρίως τα τραγούδια της Μικρασίας έχουν ένα ιδιαίτερο ύφος που μεταφέρουν τον πόνο και τον ξεριζωμό των Ελλήνων από τα βάθη των αιώνων.

Η Βυζαντινή χορωδία Αθηνών, ο χοράρχης της Γεώργιος Χατζηχρόνογλου και οι μουσικοί που τη συνόδευσαν με τα όργανά τους, με τους ύμνους, τα μικρασιατικά τραγούδια και τη γλυκιά μελωδία, μας μετέφεραν τον τεράστιο πόνο, την απώλεια, αλλά και την αγάπη και τη

λεβεντιά που μόνο οι Έλληνες βιώνουν μέσω της μουσικής και του Μικρασιατικού ηχοχρώματος. Έτερψαν τα αυτιά μας και ανατάξανε την ψυχή μας.

Εν κατακλείδι, **οι εξαιρετικές ομιλίες, τα ποιήματα, οι ύμνοι, τα τραγούδια και η μουσική** ήταν μία εξαιρετική τροφή γνώσης, μνήμης, ευθύνης, αλλά και τέρψης. Μας ταξίδεψαν στον πόνο του ξεριζωμού, μέσα από τη γλυκιά νοσταλγία τους. Όλα αυτά μας ταξίδεψαν και λάμπρυναν τη βραδιά μας.

Προκειμένου να ευχαριστήσουμε τους συντελεστές της υπέροχης αυτής εκδήλωσης, ένα μικρό δείγμα ανταπόδοσης, ένα αναμνηστικό, ήταν το λιγότερο που μπορούσαμε να προσφέρουμε, ως Αεροπορική Ακαδημία Ελλάδος. Αναμνηστικά επιδόθηκαν από τον Πρόεδρο της ΑΑΚΕ προς τους ομιλητές, την Επισμηναγό κα Ευαγγελία Τσουμάκη, τον Καθηγητή κ. Βασίλειο Γαϊτάνη, τον Αν. Καθηγητή κ. Ιωάννη Παναγιωτόπουλο, την απαγγέλουσα, κα Θεοδώρα Τσίντζου, τον ποιητή κ. Ηλία Σβάρνα και τον Χοράρχη της Βυζαντινής Χορωδίας Αθηνών, κ. Γεώργιο Χατζηχρόνογλου.

Ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Ιστορίας του ΓΕΑ, Σμήναρχος (Ι) Ιωάννης Καρακώστας, είχε την ευγενή καλοσύνη να προσφέρει στην ΑΑΚΕ την τετράτομη Ιστορία της Πολεμικής Αεροπορίας με σκοπό να εμπλουτισθεί η βιβλιοθήκη της.

Η όλη εκδήλωση διεξήχθη σε εξαιρετικά συγκινησιακό κλίμα. Μετά το πέρας της εκδήλωσης παρατέθηκε δεξίωση στους προσκεκλημένους.

_____ // _____

Τα Ποιήματα

Ξεριζωμός

Στην προκουμαία έφτασες
αλλόφρονα σκιά
κυνηγημένο αγρίμι
από τις φλόγες της καταστροφής.

Μες στις παλάμες το κεφάλι σου
γυναίκα από παράσταση
αρχαίας τραγωδίας.

Μαλλιά ανάκατα ριγμένα
κι έκλαιγες, έκλαιγες
απελπισμένα.
Παναγιά μου!!!

Σκύψε λιγάκι να μας δεις
λυπήσου μας
τούτοι δεν είναι άνθρωποι
τούτοι είναι σφαγείς.

Φλογισμένοι οι αστροφίλιτοι
ορίζοντες της Ανατολής
τόσες νυχτιές
τόσες φωτιές
και οι Τσέτες παντού.

Σμύρνη Πατρίδα μου γλυκιά

Ερχόταν το αεράκι ευωδιαστό
απ' του Μπουρνόβα
και τις πάνω γειτονιές
από ανθιστά ζουμπούλια
και μυρτιές
στης προκουμαίας το πλακόστρωτο.

Κι άναβε η Πούλια το φανό
στον ουρανό τον αστερόστρωτο
περίπατο ρομαντικό
σαν κάναν νιοί και νιές.

Αχ! Πόσο σε νοσταλγώ
Σμύρνη πατρίδα μου γλυκιά!
πως νοσταλγώ τα ευωδιαστά
ανοιξιάτικα σου σουρούπα
και τα Σμυρναίικα νυχτέρια
σαν στρώνονταν με ασήμι
του Αιγαίου τα νερά
από το φεγγαρόφωτο
και της Ανατολής τ' αστέρια.

Πίσω σου η Σμύρνη
το Αϊβαλή
και τα όνειρά σου
μαύρα κάρβουνα
σαν την καρδιά σου.

Ναυαγός της στεριάς
το Αιγαίο κοιτάς
σαν τη μόνη σου ελπίδα.

Ξεριζωμένη μάνα
Ξεριζωμένη γενιά
Ρημαγμένες ψυχές
Θολωμένες ματιές
Απελπισμένες κραυγές
Προδομένες χαρές.

Ηλίας Γ. Σβάρνας
(Ποιητική Συλλογή «35^{ος} Μεσημβρινός»,
έκδοση 1997)

Σμύρνη Πατρίδα μου γλυκιά!
σε νιώθω τόσο μακριά
μα είσαι τόσο δα κοντά
δύο κύματα απ' το Σούνιο
δύο βήματα απ' το νου
ΚΑΝΕΝΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ.

Ηλίας Γ. Σβάρνας
(Ποιητική Συλλογή «Φουρτουνιασμένοι
Ουρανοί» έκδοση 2000)